

Kevyen liikenteen turvallisuusasiantuntijatyöryhmä KELITUT

Arvoisa kaupunginjohtaja Lauri Lamminmäki,

Kouvolan kaupungin Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskuksen (Start-keskus) kevyen liikenteen turvallisuusasiantuntijatyöryhmä KELITUT esittää, että Kouvolassa ryhdytään toteuttamaan käytännössä pyöräilykypärän käyttämiseen velvoittavaa lakia, joka koskee kaikkia pyöräilijöitä. Kouluille, työpaikoille sekä urheiluseuroille laaditaan vapaaehtoisuuteen perustuvat sopimusohjat, joissa lapset ja vanhemmat sekä työntekijät sitoutuvat noudattamaan lakia ja käyttämään pyöräilykypärää työ-, koulu- ja vapaa-ajan matkoilla. Kypärän käyttöä tuetaan vahvalla tiedottamisella sekä palkitsemalla niitä, jotka käyttävät kypärää.

KELITUT-työryhmä ja Kouvolan kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmä toimivat esimerkkinä ja sitoutuvat ensimmäisinä kypärän käyttöön. KELITUT-työryhmä järjestää syyskuussa 2010 yritysten ja suurten työpaikkojen työsuojeluhenkilöstölle pyöräilyturvallisuuteen liittyvän tilaisuuden, jossa kaupungin sitoutuminen esiteltäisiin. KELITUT-työryhmä sitoutuu suunnittelemaan myös muita toimenpiteitä sekä viemään asiaa eteenpäin, mikäli se saa päättäjien hyväksynnän ja vahvan tuen.

Paikallinen sitoutuminen lain noudattamiseen ja kypärän käyttöön olisi ensimmäinen laatuaan Suomessa ja edistäisi vahvasti Safe Community –sertifikaatin edellyttämää tapaturmien ehkäisytyötä ja nostaisi Kouvolan profiilia turvallisuutta edistävänä kaupunkina.

Asia perusteluineen on esitetty tarkemmin liitteenä olevassa kirjeessä.

Kunnioittaen,

KELITUT-työryhmä

Noora Airaksinen

DI, KELITUT-ryhmän puheenjohtaja

Ilona Nurmi-Lüthje, Start-keskus

FT, dosentti, Start-keskuksen päällikkö

Monialaisen kevyen liikenteen asiantuntijatyöryhmän KELITUT muut jäsenet:

Yhteyspäällikkö Anna-Maija Hinkkanen, Liikenneturva

Erikoissuunnittelija Kirsi-Marja Karjalainen, Start-keskus

Suunnittelija Miia Pauna, Start-keskus

Matti Oksanen, aktiivipyöräilijä ja autoilija

Ortopedian ja traumatologian dosentti Peter Lüthje, Kuusankosken aluesairaala

Turvallisuuspäällikkö Lasse Koste, Kymenlaakson sairaanhoitopiiri

Liikenneturvallisuusasiantuntija Jussi Pitkälähti, Kaakkois-Suomen ELY

Komisario Erkka Wilen, Kouvolan poliisi

Paloinsinööri Juhani Carlson, Kymen Pelastuslaitos

Anna-Maija Kääriäinen, Kouvolan kaupunki, perusturva

Osastonhoitaja Anitta Kemppi, Kouvolan kaupunki, työterveyshuolto

Suunnittelija Ritva Kiiski, Kouvolan kaupunki, riskienhallinta

Perusopetuspäällikkö Sari Keskinen, Kouvolan perusopetus

Tilaaajapäällikkö Kim Strömmer, Kouvola, Lasten ja nuorten palvelut

Kuljetuskoordinaattori Iiro Aro, Kouvolan kaupunki, koulukuljetukset

Riskienhallintapäällikkö Jukka Perttula, Kouvolan kaupunki, riskien hallinta

Liikenneinsinööri Jyrki Ojanen, Kouvolan kaupunki, liikennesuunnittelu

Työsuojelupäällikkö Annamaija Saarela, Kouvolan kaupunki, työsuojelu

Työhyvinvointisuunnittelija Juha Roimola, Kouvolan kaupunki, henkilöstö

Osastonhoitaja Anne And, Kouvolan kaupunki, kouluterveydenhuolto

Neuvolatoiminnan osastonhoitaja Marja-Liisa Parkkima, Kouvolan kaupunki

Terveyden edistämisen suunnittelija Pirkko Kouhia-Turklin, Kouvolan terveyskeskus

Kevyen liikenteen turvallisuusasiantuntijatyöryhmä KELITUT

EHDOTUS PYÖRÄILIJÖIDEN TURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI KOUVOLASSA

Kouvolan kaupungille myönnettiin WHO:n kansainvälisen Safe Community -verkoston jäsenyyden 12.6.2008. Verkostoon liittymisen edellytyksenä on, että hakija toteuttaa turvallisuuden edistämisen työtä sovittujen kriteerien mukaisesti. Kouvola on kehittänyt esteettömyyttä ja kevyen liikenteen turvallisuutta sekä monia muita keinoja ehkäistä tapaturmia ja lisätä turvallisuutta. Ainutlaatuisesta Kouvolan Turvallinen kunta -työssä on Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskuksen (Start-keskus) kehittämä tapaturmatilastointi, jonka tuottaa tietoa suunnitelmalliseen tapaturmien ehkäisyyn. KELITUT on Start-keskuksen kevyen liikenteen tapaturmien ehkäisyyn keskittyvä asiantuntijatyöryhmä.

Kuusankosken aluesairaalan erikoissairaanhoidon kahden vuoden Start-tapaturma-aineistoon liittyvän tutkimuksen mukaan pyöräilijöiden vammoista 35 % kohdistuu päähän. Pään vammojen osuus oli huomattavasti suurempi kypärää käyttämättömillä potilailla kuin kypärää käyttäneillä (43% vs. 15%). Myös lukuisten muiden aikaisempien tutkimusten mukaan kypärä suojaa tehokkaasti pyöräilijöitä pään vammoilta. Vuosittain liikenteessä menehtyy noin 30 pyöräilijää, joista noin puolet pelastuisi, jos kaikki käyttäisivät kypärää.

Tieliikennelaki velvoittaa Suomessa pyöräilijän ja pyörän matkustajan käyttämään kypärää. Sen käyttämättömyydestä ei kuitenkaan rangaista. Suomessa pyöräilykypärän käyttöaste on Liikenneturvan tarkkailujen mukaan noin 31 %, ja Kouvolan seudulla 20 %. Australiassa vuonna 1990 säädetty rangaistukseen perustuva kaikkia pyöräilijöitä koskeva kypäräpakkolaki nosti kypärän käyttöasteen 31 %:sta 75 %:iin.

Ruotsin Motalan kunta sai Safe Community -jäsenyyden vuonna 1990. Motalassa säädettiin vapaaehtoisuuteen perustuva paikallinen "kypärälaki" vuonna 1996. "Laki" koski 6-12 -vuotiaita ja tarkoituksena oli vaikuttaa lasten vanhempiin, opettajiin ja myös muihin pyöräilijöihin. "Lain" mukaan kypärää tuli käyttää koulumatkoilla ja vapaa-aikana. Kypärän käytöstä tehtiin vapaaehtoinen sopimus lasten, vanhempien ja koulujen kesken. Lisäksi tehtiin erilaisia suosituksia ja media oli voimakkaasti hankkeessa mukana. "Laki" paransi kypärän käyttöastetta erityisesti aikuisten keskuudessa.

Asiantuntijatyöryhmä KELITUT esittää, että Kouvola ryhtyy toteuttamaan käytännössä pyöräilykypärän käyttämiseen velvoittavaa lakia, joka koskee kaikkia pyöräilijöitä. Kouluille, kaupungin ryhmille, työpaikoille sekä urheiluseuroille laaditaan vapaaehtoisuuteen perustuvat sopimuspohjat, joissa lapset ja vanhemmat sekä jäsenet tai työntekijät sitoutuvat noudattamaan lakia ja käyttämään pyöräilykypärää työ-, koulu- ja vapaa-ajan matkoilla. Kypärän käyttöä tuetaan vahvalla tiedottamisella sekä palkitsemalla niitä, jotka käyttävät kypärää. KELITUT-työryhmä sekä Kouvolan kaupungin liikenneturvallisuustyöryhmä toimivat esimerkkinä ja sitoutuvat ensimmäisinä kypärän käyttöön. KELITUT-työryhmä järjestää syksyllä 2010 yritysten ja suurten työpaikkojen työsuojeluhenkilöstölle pyöräilyturvallisuuteen liittyvän tilaisuuden, jossa kaupungin sitoutuminen esiteltäisiin. KELITUT on solminut myös yhteistyösopimuksen Kouvolan Edustuskiekko ry:n kanssa. Yhteistyön avulla kypärän käyttöä pyritään edistämään erityisesti nuorison keskuudessa. KELITUT-työryhmä sitoutuu suunnittelemaan myös muita toimenpiteitä sekä viemään asiaa eteenpäin, mikäli se saa päättäjien hyväksynnän ja vahvan tuen.

Paikallinen sitoutuminen lain noudattamiseen ja kypärän käyttöön olisi ensimmäinen laatuaan Suomessa ja saisi varmasti paljon valtakunnallista julkisuutta. Lisäksi se edistäisi vahvasti Safe Community -sertifikaatin edellyttämää tapaturmien ehkäisytyötä ja nostaisi Kouvolan profiilia turvallisuutta edistävänä kaupunkina.